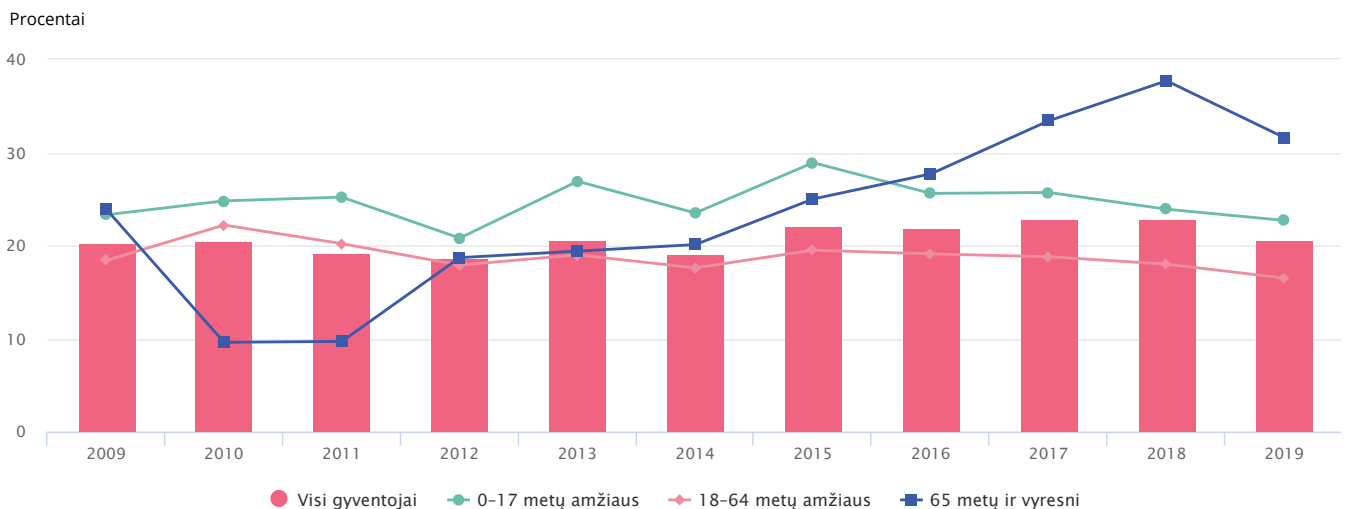

Skurdo rodikliai

Absoliutaus skurdo lygis Lietuvoje 2019 m. sumažėjo 3,4 procentinio punkto, o skurdo rizikos lygis – 2,3 procentinio punkto

- o Skurdo rizikos lygis 2019 m. šalyje siekė 20,6 proc. ir, palyginti su 2018 m., sumažėjo 2,3 procentinio punkto. 2019 m. apie 576 tūkst. šalies gyventojų gyveno žemiau skurdo rizikos ribos.
- o Disponuojamąsias pajamas, mažesnes už skurdo rizikos ribą, mieste gavo 17,1 proc. gyventojų (penkiuose didžiuosiuose miestuose – 14 proc., kituose miestuose – 22,1 proc.), kaime – 27,9 proc. Skurdo rizikos lygis mieste, palyginti su 2018 m., sumažėjo 1,7 procentinio punkto (penkiuose didžiuosiuose miestuose – padidėjo 0,2 procentinio punkto, kituose miestuose – sumažėjo 4,9 procentinio punkto), o kaime – sumažėjo 3,4 procentinio punkto.
- o Skurdo rizikos riba 2019 m. buvo 379 EUR per mėnesį vienam gyvenančiam asmeniui ir 797 EUR – šeimai, susidedančiai iš dviejų suaugusiųjų ir dviejų vaikų iki 14 metų amžiaus. Dėl gyventojų disponuojamųjų pajamų didėjimo skurdo rizikos riba, palyginti su 2018 m., padidėjo 10 proc.

1 pav. Skurdo rizikos lygis pagal amžių 2009–2019 m.

- o Didžiausias skurdo rizikos lygis buvo 65 metų ir vyresnių asmenų amžiaus grupėje. 2019 m. jis sudarė 31,6 proc. ir, palyginti su 2018 m., sumažėjo 6,1 procentinio punkto. Vidutinė senatvės pensija pajamų tyrimo laikotarpiu (2018 m.) buvo 311,5 EUR ir sudarė 82,2 proc. skurdo rizikos ribos. Vidutinė senatvės pensija jau kelerius metus yra mažesnė už skurdo rizikos ribą, tačiau pajamų tyrimo laikotarpiu šis skirtumas sumažėjo: vidutinė senatvės pensija išaugo daugiau nei skurdo rizikos riba.
- o Vaikų iki 18 m. amžiaus skurdo rizikos lygis, palyginti su ankstesniais metais, sumažėjo 1,2 procentinio punkto ir 2019 m. siekė 22,7 proc., 18–64 metų amžiaus asmenų – sumažėjo 1,5 procentinio punkto ir siekė 16,5 proc. Mažėjimui didžiausios įtakos turėjo piniginės socialinės paramos, teikiamos vaikams auginančioms šeimoms ir nepasiturintiems gyventojams, sistemos pokyčiai. Pajamų tyrimo laikotarpiu (2018 m.) socialinės apsaugos išlaidos šeimai ir vaikams padidėjo 43,1 proc.
- o Darbas už minimalų atlyginimą neapsaugo nuo skurdo rizikos: iš minimalios algos atėmus pajamų mokesčių ir socialinio draudimo įmokas, disponuojamosios pajamos, neturint pajamų iš kitų šaltinių, būtų mažesnės už skurdo rizikos ribą.
- o Namų ūkiuose su vaikais skurdo rizikos lygis 2019 m. siekė 18,4 proc. ir, palyginti su 2018 m., sumažėjo 0,4 procentinio punkto. Namų ūkiuose be vaikų skurdo rizikos lygis per metus sumažėjo 4,5 procentinio punkto ir 2019 m. sudarė 22,5 proc. Pagal namų ūkio sudėtį atsidurti skurde dažniausiai rizikavo asmenys, gyvenantys namų ūkiuose, kuriuos sudarė vienas suaugęs asmuo ir išlaikomi vaikai (skurdo rizikos lygis – 45,4 proc.) ir vieni gyvenantys asmenys (46,3 proc.).
- o Tarp dirbančių asmenų žemiau skurdo rizikos ribos buvo 7,9 proc., tarp bedarbių – 54,4 proc., tarp senatvės pensininkų – 35,1 proc. Dirbančių asmenų skurdo rizikos lygis, palyginti su 2018 m., sumažėjo 0,2 procentinio punkto, bedarbių asmenų – 7,9, senatvės pensininkų – 6,6 procentinio punkto.

1 lentelė. Skurdo rizikos lygis iki ir po socialinių išmokų pagal namų ūkio sudėtį

Procentais

	Skurdo rizikos lygis		Skurdo rizikos lygis iki socialinių išmokų (į pajamas įskaitytos senatvės ir našlių pensijos, bet neįskaitytos kitos socialinės išmokos)	
	2018	2019	2018	2019
Visi gyventojai	22,9	20,6	29,7	30,1
vienas gyvenantis asmuo	50,7	46,3	52,5	48,7
du suaugę, jaunesni nei 65 metų asmenys be vaikų	13,8	11,2	19,5	19,1
du suaugę asmenys, bent vienas 65 metų ar vyresnis, be vaikų	21,2	15,0	22,9	17,9
trys ir daugiau suaugusių asmenų be vaikų	8,2	3,4	15,1	12,1
vienas suaugęs asmuo su vienu ar daugiau vaikų	46,8	45,4	55,9	66,9
du suaugę asmenys su vienu vaiku	11,5	9,5	18,5	23,2
du suaugę asmenys su dviem ar daugiau vaikų	18,6	18,8	30,7	33,4
trys ar daugiau suaugusių asmenų su vaikais	10,5	7,7	20,5	17,2

- o Skurdo rizikos lygio iki **socialinių išmokų** ir po jų skirtumas rodo, kokią įtaką skurdo rizikos mažinimui turi socialinės išmokos. Iš disponuojamųjų pajamų atėmus socialines išmokas (išskyrus senatvės ir našlių pensijas), skurdo rizikos lygis 2019 m. padidėtų iki 30,1 proc. Socialinių išmokų įtaka skurdo rizikos lygiui, palyginti su ankstesniais metais, išaugo nuo 6,8 iki 9,5 procentinio punkto. Socialinės išmokos didžiausią įtaką turėjo namų ūkių su vaikais skurdo rizikos lygiui: atėmus socialines išmokas, šiuose namų ūkiuose skurdo rizikos lygis 2019 m. padidėtų nuo 18,4 iki 32,8 proc., vaikų iki 18 metų amžiaus – nuo 22,7 iki 40,6 proc.

2 pav. Skurdo rizikos lygis iki ir po socialinių išmokų 2009–2019 m.

* Į pajamas įskaitytos senatvės ir našlių pensijos, bet neįskaitytos kitos socialinės išmokos.

2019 m. žemiau absoliutaus skurdo ribos gyveno 7,7 proc. Lietuvos gyventojų

- o **Absoliutaus skurdo lygis** šalyje 2019 m. siekė 7,7 proc., palyginti su 2018 m., jis sumažėjo 3,4 procentinio punkto. 2019 m. apie 215 tūkst. šalies gyventojų gyveno žemiau **absoliutaus skurdo ribos**.
- o 2019 m. absoliutaus skurdo riba – 251 EUR per mėnesį vienam gyvenančiam asmeniui ir 527 EUR – šeimai, susidedančiai iš dviejų suaugusių asmenų ir dviejų vaikų iki 14 metų amžiaus.
- o Disponuojamąsias pajamas, mažesnes už absoliutaus skurdo ribą, mieste gavo 6,2 proc. gyventojų (penkiuose didžiuosiuose miestuose – 4,8 proc., kituose miestuose – 8,4 proc.), kaime – 10,8 proc.

2 lentelė. Absoliutaus skurdo lygis pagal amžiaus grupes

Procentais

	Absoliutaus skurdo lygis			
	2016	2017	2018	2019
Amžiaus grupės	15,8	13,8	11,1	7,7
0–17	19,9	16,4	14,0	8,4
18–64	14,8	12,9	10,3	7,8
65 metų ir vyresni	14,9	14,2	11,0	6,7

- o Vaikų iki 18 metų amžiaus absoliutaus skurdo lygis buvo didesnis nei darbingo ar pensinio amžiaus asmenų. 2019 m. jis sudarė 8,4 proc. ir, palyginti su 2018 m., sumažėjo 5,6 procentinio punkto.
- o Namų ūkiuose su vaikais absoliutaus skurdo lygis 2019 m. siekė 6,6 proc. ir, palyginti su 2018 m., sumažėjo 3,8 procentinio punkto. Namų ūkiuose be vaikų absoliutaus skurdo lygis per metus sumažėjo 3,4 procentinio punkto ir 2019 m. sudarė 8,4 proc. Pagal namų ūkio sudėtį absoliučiai skurde dažniausiai atsidūrė asmenys, gyvenantys namų ūkiuose, kuriuos sudarė vienas suaugęs asmuo ir išlaikomi vaikai (absoliutaus skurdo lygis – 19,5 proc.) ir vieni gyvenantys asmenys (17,5 proc.).
- o Tarp dirbančių asmenų žemiau absoliutaus skurdo ribos buvo 1,9 proc., tarp bedarbių – 38,2 proc., tarp senatvės pensininkų – 8,5 proc. Dirbančių asmenų absoliutaus skurdo lygis, palyginti su 2018 m., sumažėjo 1,1 procentinio punkto, bedarbių – 12,6, o senatvės pensininkų – 4,6 procentinio punkto.

3 lentelė. Absoliutaus skurdo lygis iki ir po socialinių išmokų pagal namų ūkio sudėtį

Procentais

	Absoliutaus skurdo lygis		Absoliutaus skurdo lygis iki socialinių išmokų	
	2018	2019	2018	2019
Visi gyventojai	11,1	7,7	16,8	15,1
vienas gyvenantis asmuo	23,8	17,5	26,9	21,0
du suaugę, jaunesni nei 65 metų asmenys be vaikų	7,2	4,8	12,2	11,3
du suaugę asmenys, bent vienas 65 metų ar vyresnis, be vaikų	5,5	4,8	9,5	8,4
trys ir daugiau suaugusių asmenų be vaikų	3,6	1,1	8,6	3,8
vienas suaugęs asmuo su vienu ar daugiau vaikų	31,9	19,5	41,7	37,1
du suaugę asmenys su vienu vaiku	6,0	3,9	12,0	11,2
du suaugę asmenys su dviem ir daugiau vaikų	9,2	5,2	16,8	19,1
trys ar daugiau suaugusių asmenų su vaikais	4,2	2,6	10,9	7,0

- o Absoliutaus skurdo lygio iki socialinių išmokų ir po jų skirtumas rodo, kokią įtaką absoliutaus skurdo mažinimui turi socialinės išmokos. Iš disponuojamųjų pajamų atėmus socialines išmokas (išskyrus senatvės ir našlių pensijas), absoliutaus skurdo lygis 2019 m. padidėtų iki 15,1 proc. Socialinės išmokos didžiausią įtaką turėjo vieno suaugusio asmens su vaikais absoliutaus skurdo lygiui: atėmus socialines išmokas, šiuose namų ūkiuose absoliutaus skurdo lygis 2019 m. padidėtų nuo 19,5 iki 37,1 proc.

Absoliutaus skurdo lygis skaičiuojamas pagal tą pačią metodiką, kaip ir skurdo rizikos lygis, skiriasi skurdo ribos nustatymo būdas ir dydis. Absoliutaus skurdo riba laikomas minimaliems poreikiams patenkinti reikalingas dydis, apskaičiuojamas vadovaujantis Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. A1-236 patvirtinta asmens (šeimos) minimalių vartojimo poreikių dydžio skaičiavimo metodika.

Duomenys apie gyventojų pajamas ir gyvenimo sąlygas surinkti 2019 m. sausio–balandžio mėn. atlikus pajamų ir gyvenimo sąlygų statistinį tyrimą ir apklausus daugiau kaip 5 tūkst. namų ūkių, atrinktų atsitiktinės imties būdu, naudojantis Gyventojų registru. Duomenims apie pajamas rinkti papildomai buvo naudojami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, Valstybinės mokesčių inspekcijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys.

Skurdo rodikliai skaičiuojami, remiantis prieš tai buvusių metų pajamomis (2019 m. skurdo rodikliams skaičiuoti naudojami duomenys apie pajamas, gautas 2018 m.).

Daugiau informacijos šia tema rasite [Rodiklių duomenų bazėje](#).

Asmens (šeimos) minimalių vartojimo poreikių dydžio apskaičiavimo metodika paskelbta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [internetinėje svetainėje](#).

Statistinė informacija rengiama ir skleidžiama vadovaujantis [Europos statistikos praktikos kodeksu](#).

Daugiau susijusių terminų ir paaiškinimų ieškokite [Statistikos terminų žodyne](#).

Sąvokos :

Absoliutaus skurdo lygis – asmenų, kurių ekvivalentinės disponuojamosios pajamos mažesnės už absoliutaus skurdo ribą, dalis.

Absoliutaus skurdo riba (minimalių vartojimo poreikių dydis) – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kasmet apskaičiuojamas pajamų dydis, reikalingas minimaliems asmens maisto ir ne maisto (prekių bei paslaugų) poreikiams patenkinti.

Disponuojamosios namų ūkio pajamos – bendrosios namų ūkio pajamos atskaičius pajamų mokesį, nuolatinis turto mokesčius, darbuotojų, savarankiškai dirbančių asmenų ir bedarbių (jei taikoma) privalomojo socialinio draudimo įmokas ir reguliarius pervedimus kitiems namų ūkiams.

Namų ūkis – atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis.

Skurdo rizikos lygis – asmenų, kurių ekvivalentinės piniginės disponuojamosios pajamos mažesnės už skurdo rizikos ribą, dalis.

Skurdo rizikos riba – sąlyginis pajamų dydis, už kurį mažesnes disponuojamasias pajamas gaunantys namų ūkiai priskiriami prie skurstančiųjų. Skurdo rizikos rodikliai apskaičiuoti naudojant skurdo rizikos ribą, lygią 60 proc. ekvivalentinių disponuojamųjų pajamų medianos.

Socialinės išmokos – pensijos ir piniginės pašalpos senatvėje, ligos ir negalios atvejais, išmokos, skirtos našliams ir našlaičiams, šeimai ir vaikams, bedarbiams, socialinės atskirties ir kitais atvejais, stipendijos. Taip pat įskaitomos su būstu susijusios socialinės išmokos natūra, t. y. šildymo, vandens tiekimo, kuro išlaidų kompensacijos.

Vaikai – visi asmenys iki 18 metų amžiaus ir ekonomiškai neaktyvūs (nedirbantys ir aktyviai neieškantys darbo) 18–24 metų amžiaus asmenys, gyvenantys bent su vienu iš tėvų.

Kontaktinė informacija :

Regina Deveikytė
Gyvenimo lygio ir užimtumo statistikos skyriaus vedėja
Tel. (8 5) 236 4919
El. p. regina.deveikyte@stat.gov.lt

© Lietuvos statistikos departamentas

Naudojant Lietuvos statistikos departamento duomenis, būtina nurodyti šaltinį.

Susiję informaciniai pranešimai:

- Nepriteklių perėjimas iš kartos į kartą
- Gyventojų materialinis nepriteklis
- Skurdo rodikliai